

MILJØstyrelsen
Pesticider
Miljøministeriet
EU-koordinationen

22. september 2006
J. nr.
NSH/VM

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Kommissionsdirektiv om optagelse af aktivstofferne captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat på bilag I til direktiv 91/414/EØF om plantebeskyttelsesmidler

1. Status

De foreløbige forslag til Kommissionsdirektiver "Draft Commission Directives amending Council Directive 91/414/EEC to include captan, folpet, methiocarb, phosmet and glufosinate as active substances" forventes fremsendt til medlemsstaterne.

Forslagene har hjemmel i artikel 6 i direktiv 91/414/EØF om plantebeskyttelsesmidler, som fastlægger, at aktivstoffer skal optages på bilag I til direktivet.

Alle forslagene er blevet drøftet på arbejdsgruppemøde i Kommissionsregi den 13. - 14. juli 2006.

Forslagene forventes at komme til afstemning i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed den 28. - 29. september 2006. De skal vedtages i komitéprocedure efter forskriftsprocedure (1999/468/EF, art. 5). Hvis der er kvalificeret flertal i komitéen, udsteder Kommissionen direktiverne. Opnås der ikke kvalificeret flertal, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og underretter samtidig Europa Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale sig mod det. Hvis der er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede direktiverne. Parlamentet har ifølge proceduren kompetence til at underrette Rådet, hvis det mener, at et forslag, der er forelagt af Kommissionen i henhold til en basisretsakt vedtaget efter proceduren i traktatens artikel 251, indebærer en overskridelse af de gennemførelsesbeføjelser, der er fastsat i basisretsakten.

2. Formål og indhold

Det foreløbige forslag forventes at dreje sig om optagelse af aktivstofferne captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat på bilag I (positivlisten) til direktiv 91/414/EØF om plantebeskyttelsesmidler.

Da captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat har været på markedet i EU før den 26. juli 1993, er baggrunden for forslaget om disse stoffer direktivets artikel 8, stk. 2, hvorefter alle aktivstoffer, der var på markedet i EU før den 26. juli 1993 skal vurderes.

Stofferne er blevet vurderet af forskellige medlemsstater, og vurderingerne er derefter behandlet i mindre ekspertgrupper og endelig i arbejdsgrupper under Kommissionen eller i arbejdsgrupper under EFSA (Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet), hvor alle EU-landes pesticidmyndigheder har deltaget. Disse vurderinger har resulteret i ovennævnte forslag, der har til hovedformål at optage aktivstofferne på bilag I til direktiv 91/414/EØF.

EFSA har udarbejdet en konklusionsrapport¹ over risikovurderingen af stofferne.

Ifølge udkast til de vurderingsrapporter, der knytter sig til direktivforslagene, har vurderingerne af stofferne ud fra de i bilag IV angivne anvendelsesområder vist, at det kan antages, at stofferne og midler indeholdende disse stoffer opfylder betingelserne i henholdsvis artikel 4 og artikel 5 i direktiv 91/414/EØF for optagelse på bilag I; dvs. at der ikke er uacceptable effekter på sundhed og miljø. De angivne anvendelsesområder er:

Aktivstof	Anvendelsesområde
Captan	Svampebekæmpelse i kernefrugt, tomat og ferskner/nectariner.
Folpet	Svampebekæmpelse i hvede, tomat og vindruer.
Methiocarb	Sneglebekæmpelse i raps, fuglerepellent og insektbekæmpelse i majs
Phosmet	Insekt- og midebekæmpelse i citrus, kernefrugt og kartofler
Glufosinat	Ukrudtsbekæmpelse i kartofler, æbler og majs

¹ Rapporterne er tilgængelige på EFSA's hjemmeside
http://www.efsa.eu.int/science/praper/conclusions/catindex_en.html

Når et aktivstof er optaget på bilag I, er det en national opgave at tage stilling til, om de plantebeskyttelsesmidler, aktivstoffet indgår i, kan godkendes til brug i det pågældende land. Denne stillingtagen skal ske på grundlag af de såkaldte ”ensartede principper” (bilag VI til direktivet) samt den viden om aktivstoffet, der er opnået ved vurderingen. Denne vurdering er sammenfattet på datablade i en vurderingsrapport, som er knyttet til direktivforslaget.

Når medlemsstaterne efterfølgende skal vurdere plantebeskyttelsesmidler indeholdende stofferne, skal der ifølge udkastet til vurderingsrapport for nogle af stofferne tages særligt hensyn til visse risici. Det kan f.eks. være risikoen for udvaskning til grundvandet af aktivstoffet og dets nedbrydningsprodukter, risiko for vandmiljøet, eller risiko for sprøjteførere. Det vil endvidere være angivet, om der skal indføres risikobegrænsende foranstaltninger.

I vurderingsrapporterne fastlægges bindende sundhedsmæssige værdier, og de anvendelsesområder, der er vurderet i forbindelse med direktivforslaget, angives.

Captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat har ikke været til høring i den Videnskabelige Komité for Planter eller i Panelet for Planter sundhed, Plantebeskyttelsesmidler og Restkoncentrationer heraf, da hverken EFSA eller Kommissionen ikke har fundet det nødvendigt at stille specifikke spørgsmål om stofferne og vurderingerne.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for nærhedsprincippet. Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger af en allerede vedtaget rådsretsakt, hvorfor Regeringen vurderer, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Hvis forslagene bliver vedtaget, vil stofferne blive optaget på bilag 7 til bekendtgørelse nr. 533 om bekæmpelsesmidler.

Der er i dag godkendt midler med methiocarb i Danmark til insektbekæmpelse i prydblommer i væksthuse og til sneglebekæmpelse i væksthuse og mistbænke.

Der er ikke godkendt produkter med phosmet og folpet i Danmark. Captan er forbudt i Danmark, men der er givet dispensation til et middel med captan mod svampesygdommen frugttrækræft i æbler til og med 2006, og der foreligger en ansøgning om godkendelse af et middel med captan.

Der har været godkendt midler med glufosinat, men disse er tilbagekaldt af firmaet.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Hvis stofferne optages på bilag I, forventes direktiverne at træde i kraft omkring et halvt år efter afstemningen hvorefter de skal være implementeret et halvt år efter ikrafttrædelsen.

Fire år efter ikrafttrædelsen skal eventuelle danske godkendelser med captan og methiocarb være vurderet på ny og eventuelt være ændret i overensstemmelse med direktiverne. Denne revurdering får marginale administrative konsekvenser for Miljøstyrelsen og erhvervslivet.

Der er i øvrigt ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for stat og kommuner.

Beskyttelsesniveau:

Det er ved optagelse af et aktivstof på bilag I tilstrækkeligt at påvise en sikker anvendelse af stoffet for ét anvendelsesområde i ét medlemsland. Det er derfor ikke muligt umiddelbart at vurdere konsekvenserne for beskyttelsesniveauet i Danmark ved en optagelse af aktivstofferne. Dette vil afhænge dels af, om der konkret søges om godkendelse af et middel med de pågældende aktivstoffer i Danmark, og dels af den nationale vurdering af, om midlerne kan godkendes under danske forhold. Denne vurdering sker efter retningslinierne i bilag 6 til direktiv 91/414.

Et forhold, der kan påvirke beskyttelsesniveauet i negativ retning, er fastlæggelsen af, hvilke bindende sundhedsmæssige værdier, der bør medtages i vurderingsrapporten. Der er på EU-plan ikke fastsat harmoniserede regler om beregning af den såkaldte AOEL-værdi (Acceptable Operator Exposure Level) eller modeller for beregning af den eksponering sprøjteførere eller arbejdere udsættes for under sprøjtningen eller ved arbejde med behandlede planter.

På trods af, at der ikke er fastsat harmoniserede regler, er en AOEL-værdi anført i rapporterne under bindende sundhedsmæssige værdier. Dette forhold vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark for så vidt angår captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat. men det vurderes at kunne påvirke beskyttelsesniveauet negativt for nogle af de næste stoffer, der forventes at komme til afstemning i komitéen.

For de andre stoffer, der indtil nu er optaget på bilag I til direktiv 91/414/EØF, har Kommissionen dog afgivet en erklæring, der anfører, at AOEL-værdien ikke er bindende så længe der ikke er vedtaget harmoniserede regler for fastsættelse af denne. Denne erklæring forventes også fremsat for disse stoffer.

Optagelse af stofferne på bilag I til direktiv 91/414 betyder endvidere, at Danmark forpligter sig til at acceptere fødevarer og foder med restindhold af stofferne, idet der i medfør af artikel 4, stk. 1, litra f i direktiv 91/414 bliver fastsat harmoniserede maksimalgrænseværdier for

stofferne på en række afgrøder. Disse grænseværdier vil blive vurderet i forbindelse med, at de optages i særskilte direktiver.

4. Høring

Rammenotat om forslaget har været i høring i EU-Specialudvalget vedrørende miljøspørgsmål i september 2006, hvor der er kommet følgende høringssvar:

Dansk Vand- og Spildevandsforening kan tilslutte sig regeringens afvisning af optagelse af de 5 aktivstoffer, idet foreningen mener at grundvandstruende og miljøskadelige midler ikke skal kunne markedsføres.

Forbrugerrådet oplyser at rådet af ressourcemæssige årsager ikke har mulighed for at forholde sig til forslaget og at rådet således hverken kan tages til indtægt for at støtte forslaget eller det modsatte.

Fælles Fagligt Forbund støtter den danske indstilling om at afvise optagelse.

Greenpeace Støtter helt den danske holdning om at de 5 aktivstoffer ikke skal optages på bilag I. Greenpeace påpeger desuden at captan og folpet er fundet i grundvand i Italien.

5. Forhandlingssituation

Forslagene forventes vedtaget med kvalificeret flertal.

6. Dansk holdning

Ved behandlingen af forslagene i EU er det vurderet, at der generelt er sikre anvendelser for stofferne til de foreslåede formål, hvilket Danmark er uenig i. For ingen af stofferne mener Danmark, der er vist sikre anvendelser. For captan er der problemer med udvaskning af nedbrydningsprodukter til grundvand i visse scenarier, og der er uacceptabel risiko for fugle og pattedyr ved de ansøgte anvendelser. For folpet er der uacceptabel risiko for fugle og pattedyr samt for regnorme ved visse af de ansøgte anvendelser, og der er uacceptabel risiko for vandorganismer ved alle anvendelser. For methiocarb er der en uacceptabel risiko for fugle og pattedyr ved de ansøgte anvendelser (i forslaget er der tale om mark-afgrøder som er en betydelig bredere anvendelse end den danske anvendelse i drivhus og mistbænk). For fosmet er der uacceptabel risiko for sprøjteførerne ved brug af rimelige værnemidler, og der er uacceptabel risiko for fugle og pattedyr samt vandorganismer. For glufosinat er der kun sikker anvendelse for sprøjteførerne i æbler, og der er ikke sikker anvendelse for pattedyr i nogle af de ansøgte anvendelser.

På den baggrund støtter Danmark ikke forslagene om optagelse af captan, folpet, methiocarb, phosmet og glufosinat på bilag I, da der efter Danmarks opfattelse ikke er vist sikker anvendelse i EU.

Med hensyn til den bindende sundhedsmæssige værdi lægger Danmark afgørende vægt på, at den omtalte bindende sundhedsmæssige værdi (AOEL-værdi) bliver vejledende.